

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔/๒๕๕๘

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของจำเลยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของบริษัท วิ.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด จำกัด เลขที่ ๑ ในคดีหมายเลขคำที่ ง. ๕๘/๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

ข้อเท็จจริงตามคำร้องโดยสรุป บริษัทเงินทุน เกียรตินาคนิ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท วิ.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด ที่ ๑ (ผู้ร้อง) กับพวก รวมสองคน เป็นจำเลย ในข้อหากู้ยืมเงินค่าประกัน ตัวเงิน โอนสิทธิเรียกร้อง เนื่องจากเดิมผู้ร้องได้ทำสัญญากู้ยืมเงิน จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๖ จากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจเงินทุนภายหลังกระทรวงการคลังได้มีคำสั่งให้ระงับการดำเนินกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน จึงเข้าควบคุมดำเนินการแทนโดยทำการขายทรัพย์สินเพื่อชำระบัญชีของเจ้าหนี้เดิมตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งต่อมาเจ้าหนี้โดยองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินได้ขายสินเชื่อ ตราสารหนี้ และสิทธิเรียกร้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องของเจ้าหนี้เดิมให้แก่โจทก์ ซึ่งรวมถึงสินเชื่อ ตราสารหนี้ สิทธิเรียกร้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมูลหนี้ของผู้ร้องในคดีนี้

ผู้ร้องให้การต่อสู้ฟ้องของโจทก์หลายประเด็น รวมทั้งยื่นคำร้องขอให้ศาลส่งข้อโต้แย้งบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๖๔ โดยมีเหตุผลประกอบ คือ หนี้ของผู้ร้องเกิดขึ้นก่อนวิกฤตเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ทำให้การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัย และมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๑ ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ร้องพันธวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ และจะต้องได้พักหนี้ชั่วคราวจนกว่าเหตุสุดวิสัยจะหมดไป การที่โจทก์ฟ้องผู้ร้องให้ชำระหนี้เป็นการฟ้องขอให้ศาลนำบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ มาใช้บังคับกับผู้ร้อง ในขณะที่วิกฤตเศรษฐกิจยังไม่จบสิ้นซึ่งผู้ร้องควรจะต้องได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ เพราะเป็นการจำกัดสิทธิบุคคลตามกฎหมาย และขัดต่อสิทธิพื้นฐานที่บุคคลได้รับเท่าเทียมกันในทางกฎหมายจะเลือกปฏิบัติมิได้ ต่อมาศาลแพ่งได้รายงานกระบวนการพิจารณาในคดีหมายเลขคำที่ ง. ๕๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ให้ส่งคำร้องของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ ให้รับเรื่องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เนื่องจากจำเลยซึ่งเป็นคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติของกฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๓ “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๕๕ “เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่งหรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้”

มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ บัญญัติไว้ในลักษณะ ๒ ว่าด้วยการบังคับคดี

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๕๔ “ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้อ่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้อันหนึ่งการชำระหนี้ด้วยงดเว้นการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้”

มาตรา ๒๐๔ “ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้อย่างไม่ชำระหนี้ไซ้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน และลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนดไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมิพักต้องเตือนเลย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้อาจคำนวณนับได้โดยปฏิทินนับแต่วันที่ได้บอกกล่าว”

พิจารณาแล้ว ประเด็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ วินิจฉัยว่า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ สำหรับประเด็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ เป็นบทบัญญัติในลักษณะ ๒ ว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่กำหนดวิธีปฏิบัติภายหลังศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ตัวอย่าง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ บัญญัติไว้ กรณีฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคล ซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้น ได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เป็นต้น จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ ดังกล่าว จะใช้บังคับเฉพาะกรณีลูกหนี้ตามคำพิพากษา มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน และบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ อาจไม่ใช้บังคับเลยหากลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดแล้ว ส่วนมาตรา ๒๗๒ ถึงมาตรา ๒๕๐ เป็นวิธีการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่ง ซึ่งมีเงื่อนไขและวิธีการ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นขั้นเป็นตอน แต่ข้อโต้แย้งของผู้ร้องเรื่องการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลเกือบทั้งหมดเป็นการโต้แย้งร่วมกันตั้งแต่การฟ้องคดี การพิจารณาพิพากษา และการบังคับคดีโดยไม่มีเหตุผลสนับสนุนข้อโต้แย้งให้ชัดเจน การโต้แย้งของผู้ร้องจึงไม่เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖ (๔) ซึ่งกำหนดว่า คำร้องต้องมีคำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดเจน รายละเอียดบทบัญญัติที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ข้อเท็จจริงผู้ร้องโต้แย้งแต่เพียงว่า เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ทำให้การชำระหนี้ของผู้ร้องกลายเป็นพันวิสัย โดยผู้ร้องสรุปว่า การที่ประชาชนไม่ได้รับความคุ้มครองเสมอรัฐ และสถาบันการเงิน จึงเป็นการใช้สิทธิฟ้องร้องพิจารณาพิพากษาและการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ ตกเป็นโมฆะ

ข้อโต้แย้งของจำเลยในประเด็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ จึงเป็นการโต้แย้งโดยไม่มีเหตุผลสนับสนุน
ข้อโต้แย้งที่ชัดเจนเพียงพอต่อการพิจารณาวินิจฉัยได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕
และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ ส่วนประเด็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑
ถึงมาตรา ๒๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ ไม่วินิจฉัยให้

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ